

Stortingets Familie- og Kulturkomité

Oslo, 26.10.17

Høring i Familie- og Kulturkomiteen, innspill om statsbudsjettet 2018

Kunstnernettverket samler 20 landsomfattende organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge. Samlet har disse forbundene om lag 29 000 medlemmer. Nettverket er et forum for landets kunstnerorganisasjoner, og et sted hvor organisasjonene kan søke alliansepartnere i ulike saker. Kunstnernettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med spesiell vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett. Nettverket ble etablert i 2011.

Bedre vilkår for kunstneriske inntekter

Kunstnerøkonomiutredningen, Kunstens autonomi og kunstens økonomi, viste betydelig inntektsnedgang for kunstnerne, tross stor vekst på kulturbudsjettene gjennom kulturløftsårene. Dette er en svært alvorlig situasjon og Kunstnernettverket er skuffet over manglende oppfølging fra regjeringen etter at inntektsnedgangen ble dokumentert i 2015.

Kunstnernettverket har samlet seg om fire punkter vi mener direkte påvirker inntektene fra kunstnerisk virke og som vi mener vil gi førstehjelp til et statsbudsjett som i stor grad tilgodeser virkemiddelapparatet rundt kunstneren og den kulturelle infrastrukturen i landet. For å oppnå et rikt kunstliv må kunstneren verdsettes i budsjett og regnskapstall.

1. Fullføre treårig lønnsreform for kunstnerstipendene
2. Oppnevning retten til stipendkomiteene skal ligge, som alltid før, hos kunstnerne selv
3. Generell styrking av Norsk Kulturfond
4. Tilbakeføring av kutt til internasjonalt kulturfremme (24 mill) - NB: vil tas opp i Forsvars- og Utenrikskomiteens høringer.

Lønnsreform for kunstnerstipendene – Kap. 321 Kunstnerformål, post 73 og 74 (side 45)

Kunstnerstipender er et eksempel på en finansieringsordning som kommer alle kunstnergrupper til gode, i større eller mindre grad. Stipendene er et åpenbart og treffsikkert virkemiddel i kunstnerpolitikken og har en direkte effekt på kunstnerens økonomi. Kunstnernettverket stiller seg igjen bak de visuelle kunstnerorganisasjonenes forslag om en lønnsreform for kunstnerstipendene, som også er i tråd med anbefalingene i kunstnerøkonomiutredningen fra 2015 (Skarstein s. 80):

«De langsiktige stipendene bør reguleres opp mot gjennomsnittet for lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig. Dette vil skape en forutsigbar lønnsvekst på den delen av kunstnerens basisinntekt som ytes av staten.»

Kunstnernettverket mener:

Lønnsveksten på stipendene må kobles til årslønnsveksten for statsansatte, og dermed ikke lenger være gjenstand for uforutsigbare budsjettvedtak og skiftende politiske holdninger fra år til år. Stipendbeløpene for

WWW.KUNSTNERNETTVERKET.NO POST@KUNSTNERNETTVERKET.NO

de 1–5 årige arbeidsstipendene og stipend for etablerte kunstnere/seniorkunstnere og garantiinntekten bør være på samme nivå og løftes til stipendene opp til 50 % av en gjennomsnittlig norsk heltidsinntekt. Etter gjennomføring av to år med lønnsreform, er vi nå inne i det siste og avgjørende året, som også skal få med seg veksten i stipend for etablerte kunstnere/seniorkunstnere og garantiinntekten. Når lønnsreformen er innfridd skal lønnsveksten i påfølgende år indeksreguleres i samsvar med årslønnsveksten for statsansatte, for å ikke tape terreng igjen. Lønnsreformen legger et nytt nivå og nye prinsipper til grunn for det samme antallet kunstnere, og vil derfor ikke ha noen innvirkning for antallet kunstnere.

Beregning merkostnad krav lønnsreform	Inkl. arbeidsgiveravgift
Post 73: Krav – 500 arbeidsstipend á 262 300 kr	149 642 150
Post 73: Prop.1S (2017–2018) – 500 arbeidsstipend á 251 197 kr *)	143 307 889
Post 73: Merkostnad	6 334 262
Post 74: Krav – 308 etabl/senior og 176 garantiinntekter á 262 300 kr**)	139 586 198
Post 74: Prop.1S (2017–2018) – 308 etabl/senior og 176 garantiinntekter	131 500 000
Post 74: Merkostnad	8 086 198
<small>*) Arbeidsstipendene er bare en del av denne posten</small>	
<small>***) Kvotantall hentet fra Prop. 1S (2017–2018). GI 'beregnet med 90 % uttak grunnet avkortningsregler</small>	
Samlet merkostnad post 73 og post 74	14 420 459

En forskriftsendring må til for å fullføre lønnsreformen for de langvarige stipendene og garantiinntekten (GI) og for å sikre en rimelig lønnsvekst når reformen er innfridd.

Forslag merknad for forskriften: Komiteen ber Kulturdepartementet endre Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter indeksreguleres i samsvar med årslønnsveksten for statsansatte. Regelen må formuleres slik at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en høyere økning.

Kunstnernes oppnevningsrett til stipendkomiteer (Kap. 321, mål for 2018, side 45)

Regjeringen vil frata kunstnerorganisasjonene oppnevningsretten til stipendkomiteene. Regjeringen vil at kandidater til stipendkomiteene oppnevnes av Utvalget etter innstilling fra kunstnerorganisasjonene. Kunstnernettverket er sterkt imot et slikt oppnevningssystem som vil føre til en betydelig maktkonsentrasjon. En slik endring vil svekke oppnevningssystemet og rokke ved grunnleggende prinsipper om transparens.

Kunstnernettverket har tidligere argumentert mot at Kulturrådet skal oppnevne stipendkomiteer fordi oppnevning av både fagutvalg og stipendkomiteer gjennom Kulturrådsorgan fører til en betydelig konsentrering av makt. Hvis Utvalget for Statens kunstnerstipend skal oppnevne stipendkomiteene etter innstilling fra kunstnerorganisasjonene, flyttes makt som i dag er spredd på et høyt antall organisasjoner til ett utvalg på fem personer. Da vil ikke stipendkomiteene lenger bli oppnevnt i åpne, demokratiske prosesser blant landets kunstnere, men i en lukket prosess i et utvalg oppnevnt av departementet. Et slikt utvalg kan umulig besitte den kompetansen som alle landets kunstnerorganisasjoner og deres medlemmer samlet besitter på

sine respektive felt. Kunstnernettverket vil derfor på det sterkeste advare mot at all oppnevningmakt innordnes Kulturrådet. Oppnevning retten er svært viktig for maktspredning i kunst-Norge.

Forslag merknad: Komiteen viser til regjeringens planer for å utvikle og modernisere forvaltningen av statens kunstnerstipend. Komiteen vil understreke at kunstnerorganisasjonenes rett til å oppnevne medlemmer til stipendkomiteene sørger for maktspredning og sikrer gode demokratiske prosesser i innstillingsarbeidet for de statlige kunstnerstipendene. Komiteen vil derfor at oppnevning retten skal forbli hos kunstnerorganisasjonene.

Avsetningen til Norsk kulturfond, Norsk kulturråd (Kap. 320, Post 55, side 37)

Skal det skapes kunst i Norge, må kunstnerøkonomien prioriteres. Skal vi få et mangfold av kunstuttrykk, må bredden stimuleres – det gjelder for kunsten som i idretten. Kunstnere i Norge tar nå en uforholdsmessig stor økonomisk risiko ved å satse innen sitt felt.

Kunstnernettverket mener:

- Kulturfondet er viktig som kilde til finansiering av det frie feltet og for kunstnerisk produksjon
- Å avspise kulturfondet med en knapp pris- og lønnsjustering reduserer utviklingsmulighetene i det frie feltet og til tiltak for å bedre kunstnerøkonomien for alt posten rommer av tilskuddsordninger og avsetninger
- Å innfri Kulturrådets egen søknad er fornuftig og Kunstnernettverket stoler på at de har oversikt over hvilke områder som bør styrkes i kommende periode. Vi foreslår derfor 30,5 mill i økning som går til alle kunstfelt.

Beregning merkostnad krav Norsk kulturfond	
Kap. 320, post 55: Krav om økning for 2018	50 000 000
Kap. 320, post 55: Prop.1S (2017–2018) – foreslått netto økning*	19 444 000
Kap. 320, post 55: Merkostnad	30 556 000

*) Her er unntatt postflyttinger av kunstnerassistentordningen 4,1 mill og Oslo World Music Festival 2 mill.